

Boekbespreking 1

A.J.E. Smith, *The Moss Flora of Britain and Ireland*, 2^e herziene druk, Cambridge University Press, 2004, 1012 pag. incl. 315 figuren met lijntekeningen, £ 55,00 (paperback) of £ 120,00 (hardback), ISBN 0-521-54672-9 (paperback); 0-521-81640-8 (hardback), te bestellen via www.cambridge.org — Deze vernieuwde bladmosflora van de Britse Eilanden is een grondig herziene uitgave van de door bryologen veel gebruikte eerste editie van dezelfde auteur. Sinds de publicatie van ‘Smith’ in 1978 is de kennis van de Britse mosflora en de systematiek van bladmossen sterk toegenomen. Het verschijnen van een tweede, herziene druk van *The Moss Flora of Britain and Ireland* is dan ook meer dan welkom en het is plezierig dat de auteur de bewerking van zijn flora zelf ter hand heeft genomen. De opzet van de nieuwe editie volgt die van de eerste druk.

Het boek is geschreven in het Engels en behandelt de bladmossen (inclusief veenmossen) van de Britse eilanden, maar is in grote delen van Midden- en West-Europa, waaronder Nederland, goed als determinatiewerk te gebruiken. Beginnende en gevorderde bryologen vormen de doelgroep, hoewel voor beginners het determineren met ‘Smith’ wel lastig kan zijn. Meestal is de geringe bekendheid met de gebruikte begrippen hierbij de belemmerende factor – de achter in de flora opgenomen begrippenlijst, waarin de belangrijkste in de sleutels gebruikte kenmerken en kenmerktoestanden tevens met illustraties worden verduidelijkt, is dan ook een belangrijk hulpmiddel. Het boek geeft in de introductie een paar praktische aanwijzingen voor het op naam brengen en verzamelen van mossen. De Britse Rode Lijst van bladmossen is, met een kritische toelichting, ook in de flora opgenomen. De Britse natuurbeschermingsregels vereisen dat voor beschermde soorten Engelse namen moeten worden gebruikt. Uit oogpunt van de volledigheid is dan ook een lijst met Engelse mossennamen in de flora opgenomen, maar wel met enige tegenzin en de oproep deze namen vooral niet zonder de bijbehorende wetenschappelijke namen te gebruiken.

De nieuwe flora volgt een classificatiesysteem dat is aangepast aan recente inzichten in de systematiek van bladmossen in het huidige ‘moleculair-fylogenetische tijdperk’.¹ Er is een nauwere genusomgrenzing gehanteerd dan in de eerste editie en het aantal genera is toegenomen van 175 tot 214. Ook soortsomgrenzingen zijn aan recente inzichten aangepast. Het is uitermate plezierig, dat bij de behandeling van de soorten, waar het nodig of wenselijk is, een beknopte toelichting is toegevoegd over de verschillen met andere, gelijkende soorten, de morfologische variatie en/of de taxonomie. Vergeleken met de eerste druk is de hoofdsleutel tot de genera niet alleen aangepast aan het nieuwe classificatiesysteem, maar ook aanmerkelijk verbeterd. De sleutels van de genera of – waar dat praktisch is – van een groep van genera werkten in de eerste druk over het algemeen al goed, maar zijn ook op- of bijgewerkt en verbeterd. Er zitten wat onjuistheden in een paar paginaverwijzingen van de sleutel naar de soorten van *Pogonatum*, *Polytrichastrum* en *Polytrichum*, maar in de andere sleutels komen zulke paginaverwijzingen niet voor en lijken er geen verwijzproblemen te bestaan. De beschrijvingen van genera en soorten zijn nog steeds goed en geven een duidelijk beeld van de beschreven taxa. De soortbeschrijvingen worden verduidelijkt door duidelijke lijntekeningen. De tekeningen ogen wat wisselend van kwaliteit en lijken met verschillende lijndikte te zijn getekend of afgedrukt, maar daar zullen weinigen zich aan storen.

De nieuwe editie van de Britse mosflora is voor Nederlandse bryologen een heel geschikt determinatiewerk en is, zeker voor gevorderde bryologen – ook voor hen die de oude editie – bezitten, zeer de moeite waard om aan te schaffen.

Hans Kruijer

1. Op welk classificatiesysteem Smith zich heeft gebaseerd is niet helemaal duidelijk, waarschijnlijk betreft het hier het systeem zoals dat is voorgesteld door W.R. Buck & B. Goffinet (in: A.J. Shaw & B. Goffinet (red.). 2000. *Bryophyte Biology*, Cambridge University Press). Smith verwijst zelf weliswaar naar een systeem van D.H. Vitt, maar deze verwijzing lijkt onjuist te zijn; in de literatuurlijst van de flora wordt het betreffende werk bovendien niet geciteerd. In de eerste alinea van de introductie van de flora verwijst de auteur daarentegen voor informatie over ‘alle aspecten van de bryologie’ op ondubbelzinnige wijze naar het boek *Bryophyte Biology* van Shaw & Goffinet.